

ÖZET: Doğum sebebiyle verilen aylıksız izin sürelerinin adaylık süresinin hesabında sayılıp sayılmayacağı hk.(14/10/2015-6433)

Genel Müdürlüğünüzde aday memur olarak göreve başlayan ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 108'inci maddesinin (B) bendi çerçevesinde doğuma binaen aylıksız izne ayrılan personelin aylıksız izinde geçirdiği söz konusu sürelerin, adaylık süresinden sayılıp sayılmayacağına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 54'üncü maddesinde, "Aday olarak atanmış Devlet memurunun adaylık süresi bir yıldan az iki yıldan çok olamaz ve bu süre içinde aday memurun başka kurumlara nakli yapılamaz." hükmüne yer verilmiş; söz konusu Kanunun 55'inci maddesinde, "Aday olarak atanan memurların önce bütün memurların ortak vasıfları ile ilgili temel eğitime, bilahare sınıfları ile ilgili hazırlayıcı eğitime ve staja tabi tutulmaları ve Devlet memuru olarak atanabilmeleri için başarılı olmaları şarttır. Temel eğitim ile hazırlayıcı eğitim aynı kurumda yapılır." hükmü düzenlenmiş; anılan Kanunun 56'nıncı maddesinde, adaylık süresi içinde temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinin her birinde başarısız olanlarla adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin ilişkilerinin kesileceği hükmüne bağlanmış olup, adı geçen Kanunun 57'nci maddesinde adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların da ilişkilerinin kesileceği; 58'inci maddesinde ise, "Adaylık devresi içinde eğitimde başarılı olan adaylar disiplin amirlerinin teklifi atamaya yetkili amirin onayı ile onay tarihinden geçerli olmak üzere asli memurluğa atanırlar. Asli memurluğa geçme tarihi adaylık süresinin sonunu geçemez." hükmü getirilmiştir. Aynı Kanunun 108'inci maddesinin (B) bendinde de, "Doğum yapan memura, 104 üncü madde uyarınca verilen doğum sonrası analık izni süresinin bitiminden; eşi doğum yapan memura ise, doğum tarihinden itibaren istekleri üzerine yirmidört aya kadar aylıksız izin verilir." hükmü mevcuttur.

Öte yandan, 21/02/1983 tarihli ve 83/6061 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilerek 27/06/1983 tarihli ve 18090 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Genel Yönetmelik" in 4'üncü maddesinin (a) bendinde, temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve stajın birbirini takip eden sıra içinde devam edeceği; (b) bendinde, temel eğitimin hedefinin, aday memurlara Devlet memurlarının ortak vasıfları ile ilgili bilinmesi gereken asgari bilgileri vermek olduğu ve bu eğitimin süresinin on günden az, iki aydan çok olamayacağı; (c) bendinde, hazırlayıcı eğitimin hedefinin, aday memurların işgal ettikleri kadro ve görevleri dikkate alınarak, bu görevlerin yürütülmesi için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak ve görevlerine intibakını sağlamak olduğu ve bu eğitimin süresinin bir aydan az, üç aydan çok olamayacağı; (d) bendinde ise, stajın hedefinin, aday memurlara hazırlayıcı eğitim döneminde verilen teorik bilgileri ve işgal ettikleri kadro ve görevleri ile ilgili diğer bilgi ve işlemleri ve kazandırılan becerileri uygulamak suretiyle tecrübe kazandırmak olduğu ve staj devresinin iki aydan az olmayacak şekilde adaylık süresi içinde tamamlanacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Genel Yönetmeliğin 5'inci maddesinde, temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staj dönemi konuları düzenlenmiş olup, anılan Genel Yönetmeliğin 18'inci maddesinde, temel eğitimle ilgili programların ve sınav sorularının hazırlanması amacıyla Devlet Personel Başkanlığının başkanlığında Temel Eğitim Kurulunun oluşturulacağı hükmü yer almaktadır. Aday memurların eğitiminde esas alınmak üzere, söz konusu Kurul tarafından eğitim programı hazırlanmış ve temel eğitim konuları ilköğretim, lise ve yükseköğretim grupları için ayrı ayrı ve asgari süreleri ile birlikte düzenlenmiş ve bütün kurumlara bildirilmiştir.

Bahsedilen Genel Yönetmeliğin 23'üncü maddesinde de, Aday memurların askerlik hizmeti ile ilgili hususlar, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 35 nci maddesi (E) ve (F) fıkraları

gözönünde bulundurulurak kurumlarınca belirlenir. Aday memurların adaylık süresi içinde silah altına alınmaları durumunda tamamlanamayan eğitimleri terhislerinden sonra müracaatlarını takip eden durumlarına uygun ilk eğitim grubuna dahil edilerek tamamlattırılır." hükmü bulunmaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 55 ve 58'inci maddelerinde yer alan hükümlerden, aday memurların asli memurluğa atanabilmeleri için temel eğitim, hazırlayıcı eğitim ve staj sürecini başarıyla tamamlamalarının zorunlu olduğu anlaşılmakta olup, aynı Kanunun 54'üncü maddesinde ise adaylık süresinin bir yıldan az iki yıldan çok olamayacağı hükme bağlanmıştır. Ancak bahsedilen Kanunda adaylık süresinin nasıl hesaplanması gerektiğine ilişkin herhangi bir husus bulunmamaktadır. Adaylık süresinin, aday memurun göreve başladığı tarihten itibaren bir yıl ila iki yıl sonraki tarih olarak kabul edilmesi, adaylık süresi içinde bazı özel sebeplerden dolayı adaylık eğitimlerini alamayan ya da tamamlayamayan memurlar açısından mezkûr Kanunun 55 ve 58'inci maddelerinin yerine getirilememesine yol açacaktır. Kaldı ki, belirtilen Kanunun 56'ncı maddesinde yer alan, adaylık süresi içinde hal ve hareketlerinde memuriyetle bağdaşmayacak durumları, göreve devamsızlıkları tespit edilenlerin ilişkilerinin kesileceği; 57'nci maddesinde yer verilen, adaylık süresi içinde aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası almış olanların ilişkilerinin kesileceğine ilişkin maddeler, adaylık süresinin aday memurun hal ve hareketlerinin değerlendirildiği bir süre olarak öngörüldüğünü göstermektedir.

Bu itibarla, memurun kurumla ilişkisinin fiilen askıda olduğu ve herhangi bir şekilde eğitim verilmesinin ya da hal ve hareketlerinin değerlendirilmesinin mümkün bulunmadığı aylıksız izinde geçen sürelerin, adaylık süresinden sayılmaması gerektiği mütalaa edilmektedir.

